

1395—1813—1819.

Съ падане на Търновското Царство подъ Турцитѣ, настѣпва втория периодъ отъ живота на черквата „Св. Архангелъ“ въ Трѣвна. Населението отъ Трѣвна се е прѣснало по колибитѣ въ Балкана, кждето е било по-гарантирано отъ турски золуми. Черквата е изостанала, както и около нея килии и воденичка на произвола. Настѣпва периодъ на преселване и напливъ на поселенци, прокудени отъ полскитѣ градове и села, най-вече отъ Търново, за което се е запазило следното предание, слушано отъ Антоний Поповски—к. Стояновци—Трѣвненско. Дѣдо Антоний е билъ 90 годишенъ и разказа му е записанъ въ 1890 г. отъ Хр. Н. Даскаловъ.

„Билъ съмъ десетина годишно хлапе, когато (1810) дѣдо ми, който бѣше близо 100 годишенъ старецъ ми е разправялъ, че следъ като турцитѣ заели кютюка на царщината ни, много Търновски голѣмци: най-хитритѣ, най-юначнитѣ и ученитѣ, най-хайдутитѣ (въ смисль свободолюбиви) избѣгали отъ Търново, за да не ги посѣкатъ на Марино поле (Срав. Гр. Цамблакъ и Г. С. Раковски—Б. Д.), забѣгнали въ планината. Дошли въ Трѣвна, намѣрили тукъ черквичата „Св. Архангелъ“ и понеже мѣстото било затулно, тайно, заселили се тукъ. Между пришелцитѣ имало много попове; тѣ, като намѣрили тукъ черква се зарадвали и се заселили по долищата и усойтѣ наоколо черквата. Черковата била обрасла въ буренакъ, а въ олтаря ѝ се била оценила мечка. Прогонили тоя звѣръ, почистили я и почнали да служатъ.“

„Затова има и до днесъ колиби около „Св. Архангелъ“: Поповци, Попъ Райковци, Попъ Гертювци, а се знаятъ селищата на колиби Попъ Николовци и Попъ Рачовци“.

Това предание на Антоний Поповски, което се знае и разказва и отъ други стари Трѣвненци установява колонизацията на Трѣвна отъ пришел-

Изм. № 1321 84
Ж